

DE VERLEIDING WEERSTAAN

De verleiding is groot om in een laatste nummer van het jaar een beschouwing te houden over wat was, wat is en wat komen zal. Of de lezers deelgenoot te laten worden van een diepzinnige kerstgedachte. U zult de komende weken in de tijdschriften die in uw brievenbus terecht komen, tal van dergelijke bespiegelingen kunnen lezen. De redactie van *Baerne* heeft de verleiding weerstaan en zal zich hier niet aan bezondigen.

U hebt *Baerne* 4-2008 in handen. Vol feiten en wetenswaardigheden uit het rijke verleden van Baarn. Bijvoorbeeld over villa 'Bloemswaard' in de Pekingtuin, die weer in oude luister is hersteld. En over het verblijf van Willem de Clercq in Baarn, waaraan de familie met gemengde gevoelens zal hebben teruggedacht.

Veel aandacht is er voor de Koninklijke Muisjesfabriek De Ruijter. Jan van de Kraats ging op bezoek bij oud-directeur Vlek om met hem herinneringen op te halen aan de periode dat Vlek daar de scepter zwaaide. Henk van Hees heeft zich verdiept in de stamboom van de familie De Ruijter en ontdekte dat de wortels in Eemnes liggen.

Heel interessant en actueel is de vraag wat er met Paleis Soestdijk gaat gebeuren. Momenteel zijn het gebouw en de omliggende tuin ingericht als een museum dat door drommen Nederlanders wordt bezocht. Maar voor hoelang? Er wordt grondig onderzoek gedaan naar een nieuwe toekomst voor het Paleis. Directeur Altenburg spaart daarvoor kosten noch moeite. Thera Coppens pleit er al jaren voor dat het Paleis met alle bijgebouwen en het landgoed als een eenheid bewaard moet blijven en een museumfunctie moet krijgen. In haar bijdrage 'Wandelend in koninklijke bossen ...' legt zij uit waarom. De redactie hoopt dat u deze *Baerne* met net zoveel plezier zult lezen als waarmee zij het nummer heeft samengesteld. Enne ... voor bijdragen, suggesties en commentaar houden wij ons van harte aanbevolen.

De redactie

INHOUD

'Bloemswaard' in de Pekingtuin: 2

Willem de Clercq op 'Landzigt': 7

Boeken: 9

Raadsel opgelost: 10

Een zangkoor?: 11

Muizenissen van een broodversierder: 12

De stamboom van de muizenfamilie De Ruijter: 19

Excursie naar Amsterdam: 24

Wandelend in koninklijke bossen: 26

Verenigingsnieuws: 30

Voorzijde omslag: Het witte boerderijtje waar prinses Sophie als meisje van tien jaar boerinetje speelde

'BLOEMSWAARD' IN DE PEKINGTUIN

Sinds enige tijd is villa 'Bloemswaard' weer in oude luister hersteld. Baerne-re-dacteur Arie Twigt nam er een kijkje en nam een duik in de archieven. Hieronder volgt zijn verslag.

Door: Arie Twigt

Voorgeschiedenis

Op 1 februari 1891 kwam het nieuwe 'Peking' gereed, dat in opdracht van de burgemeester van Baarn, jhr. De Beaufort gebouwd was ter vervanging van het oorspronkelijke 'Peking' van 1791. De jonkheer heeft er tot 1898 gewoond, waarna het huis overging in de handen van G.H. van Senden.

De buurman van de jonkheer was Heinrich Julius Alfred Kirchner, wijnhandelaar, die huize 'Holland' net daarvoor had laten bouwen. Hij zal er niet blij mee geweest zijn dat de burgemeester zijn 'Peking' zo dicht tegen 'Holland' aan zette.

Het bouwjaar van het huis 'Holland' is niet exact bekend. In het boek *Baarn, Geschiedenis en Architectuur* gaat men uit van ongeveer 1890, hoewel de stijl-

kenmerken op een eerdere datum wijzen. Dat moet ook wel omdat volgens een adresboek van Baarn uit 1889 H.J.A. Kirchner al in huize 'Holland' woonde.

Al in 1883/1884 had Kirchner een stuk grond gekocht van koning Willem III die dat in eigendom had samen met zijn vrouw Wilhelmina Maria Sophia Louise die volgens de kadastrale legger in Weimar stond ingeschreven. Dit koninklijk echtpaar woonde in Den Haag, maar bezat destijds veel grond en andere onroerende zaken in Baarn, die het geërfd had van de koningin-moeder grootvorstin van Rusland, weduwe van Koning Willem II, die deze op haar beurt ooit geschonken had gekregen. Een groot deel van die grond werd in tenminste 705 kleinere kavels te gelde maakte. Kirchner kocht er één van en bouwde zijn huize 'Holland' erop. Jaren later moet hij gedacht hebben dat in zijn tuin een fraai huis voor zijn zoon niet zou misstaan. Niet te dicht bij, maar wel in zicht. Zo geschiedde.

Bouw

In de notulen van de gemeenteraadsvergadering d.d. 1 mei 1896 kwam het verzoekschrift aan de orde, ingediend

door de heer W. Doornik namens H.J.A. Kirchner, wonende te Baarn, tot het bouwen van een villa aan de Kettingweg. Het verzoek werd ingewilligd.

Het lijkt wat vreemd om 'Bloemswaard' aan de Kettingweg te lokaliseren, maar dat komt omdat huize 'Holland' in die tijd aan de Kettingweg lag en op die kavels gebouwd ging worden.

De architect van de villa is onbekend, maar we mogen veronderstellen dat aannemer Wilhelmus Doornik, die de bouwaanvraag indiende, ook de villa 'Bloemswaard' ontwierp. Deze Amersfoortse aannemer had zijn sporen in Baarn al verdiend. Hij ontwierp, bouwde (in 1881) en bewoonde waar-

schijnlijk de villa aan de Nieuwstraat 1. Daarmee gaf hij al een staaltje van zijn kunnen weg. De villa in Italiaanse stijl staat er nog steeds, zij het op een ongelukkig punt en in een iets gewijzigde vorm.

Plantenkas

In 1887-88 bouwde deze aannemer de villa 'Florence Grove', Prins Bernhardlaan 3, voor jhr J. Hartsen, medeoprichter en directeur van de Baarnse Gasfabriek.

We mogen aannemen dat hij in 1896 ook de bouw van 'Bloemswaard' op zich nam. Het boek *Baarn, Geschiedenis en Architectuur* doet er verslag van:

'Hij bouwde een huis in twee bouwlagen onder een samengesteld dak met rode

kruispannen. Ter versiering is oranje en rode verblendsteen gebruikt. Dit materiaalgebruik wijst op een datering tussen 1900 en 1905. Het adresboek van 1902 vermeldt het huis al.'

De tekeningen van het huis zijn verloren gegaan. Architect W. Bakker uit Baarn moest een nieuwe tekening maken om in 1929 de bouw van een kleine plantenkas aan het huis mogelijk te maken, waarvan de bouwkosten op 1750 gulden werd geschat.

Baarn deed de aankoop met de gedachte de hele zaak te slopen, maar van deze onheilsgedachte was in 1978 gelukkig geen sprake meer

In gemeentelijk bezit

De familie Kirchner had intussen haar naam op een hoger niveau gebracht, omdat in deze aanvraag sprake is van de heer H.J. Hasseleij Kirchner.

Ze hebben lang plezier van het huis gehad, maar dat veranderde volgens de heer Hasseleij Kirchner in 1968. Hij vond dat hem door het Brinkplan (!) van de gemeente aanmerkelijke en onevenredige schade was berokkend door het in werking treden van dat bestemmings-

plan. Er werd onderhandeld met als resultaat dat de gemeente alles overnam, 'Bloemswaard', huize 'Holland', het koetshuis en de dienstwoning, samen op 1 ha, 14 are en 50 centiare voor de prijs van 525.000 gulden. (Voor de snelle rekenaars onder u: 11.450 m² voor ongeveer 236.600 euro, d.w.z. ruim 20 euro per m², en als we zo rekenen waren alle opstallen gratis.)

De familie mocht er nog een aantal jaren blijven wonen. Baarn deed de aankoop met de gedachte de hele zaak te slopen, maar van deze onheilsgedachte was in 1978 gelukkig geen sprake meer. 'Bloemswaard' werd verbouwd om er één- en tweepersonshuishoudens in te vestigen. Daarmee werden twee proble-

men opgelost. Het pand bleef in een redelijke staat van onderhoud en aan de woonbehoefte van jongeren werd enigszins tegemoet gekomen.

Andere tijden

Maar tijden veranderen en daarmee inzichten. Baarn wilde van zijn huizenbezit af en kon ook wel wat geld in kas gebruiken. Of misschien was het wel andersom. Daarbij ging men iets minder slim te werk dan de vroede voorgangers. 'Bloemswaard' werd bewoond verkocht voor 1.215.000 euro. De bewoners werden door de nieuwe eigenaar in de kortste keren uitgekocht en het pand ging aanmerkelijk duurder (1.555.000 euro) opnieuw in de verkoop.

Woonbestemming

De gemeente had wel bepaald dat het te verkopen pand een woonbestemming had en hieraan werd voldaan. De koper wilde er zelf in gaan wonen. Voordat dit mogelijk was moest het een en ander aan de villa opgeknapt worden. Dat gebeurde met verve. Kosten noch moeite werden gespaard om het huis in de oorspronkelijke staat terug te

Kosten noch moeite werden gespaard om het huis in de oorspronkelijke staat terug te brengen

brenge. De rode kruispannen op het dak en alle buitenmuren werden grondig schoongemaakt, zodat de mooie rode kleur weer tevoorschijn kwam.

Het trappenhuis, de vloeren en de vensterbanken werden in hun oorspronkelijke staat teruggebracht. Het houten afdak met rijk gesneden lijst boven de voordeur werd hersteld, de plantenkas onderhanden genomen, de fraaie schoorsteenmantel gespaard. Kortom, tal van bouwvakkers hebben maandenlang in het huis gewerkt. Met plezier

gezien het resultaat.

Na het herstel van diverse bijzondere villa's in Baarn, zoals 'Hoogerwerf', 'Pera', 'Veltheim' en 'Louisa State' is een uniek huis aan die rij toegevoegd. Vooral ook uniek omdat 'Bloemswaard', net als 'Hoogerwerf' geen kantoorpand is, maar een echt gezinshuis is geworden.

Met dank aan de heer Bosman, die toestemming gaf om de foto's van het pand te maken direct na de renovatie.

Foto's door de auteur, tenzij anders vermeld.

Geraadpleegde bronnen:

- *Baarn, Geschiedenis en Architectuur*, Zeist 1994
- *Geïllustreerde gids en adresboek voor Baarn en Omstreken*, Baarn 1889
- *Baarnsche Courant*, diverse jaargangen
- Fotoarchief Historische Kring Baerne

WILLEM DE CLERCQ OP VAKANTIE IN BAARN

In het artikel 'Grensgevallen' over de villa's 'Naaldzicht' en 'Landzicht', door Cees Roodnat in het septembernummer, werd vermeld dat er op de plek van het huidige 'Landzicht' op Torenlaan 127 al in 1761 een huis moet hebben gestaan met die naam.

Door: A.G. Balke

Of het 'Landzicht' uit 1838 hetzelfde huis betreft dat in 1761 werd gebouwd is onbekend. Wel zeker is, dat op deze plek ook de voetstappen liggen van een bekend figuur uit het Reveil, namelijk die van Willem de Clercq. Eveneens bekend als directeur van de Nederlandse Handel Maatschappij, door koning Willem I in 1824 opgericht om vooral de handel op het toenmalige Nederlands-Indië te bevorderen.

Extra meid

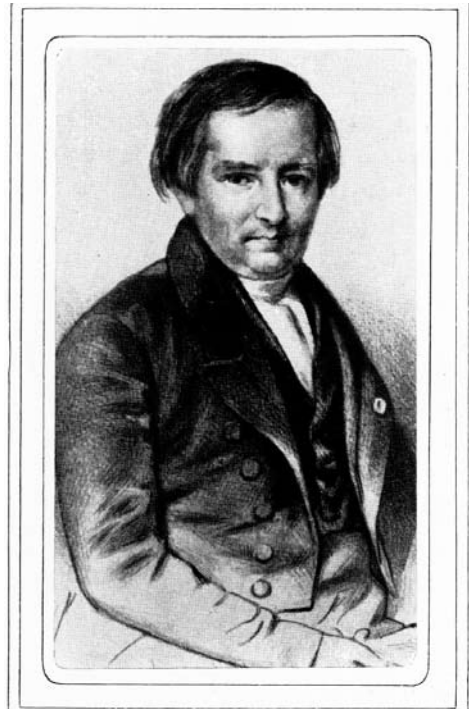
De Clercq is gewoon in de zomer een maand op vakantie te gaan, maar wel op een adres vanwaar hij zonodig weer snel in Amsterdam kan zijn. In 1838 is hij laat met het organiseren van de gezinsvakantie en stuurt daarom zijn oudste zoon Gerrit van zeventien jaar naar de omgeving van Baarn en Soestdijk. Helaas, niemand wil het gezin van acht kinderen hebben; alleen in herbergen is nog plaats. Maar dat is geen optie, want De Clercq wil rust.

Op 18 juni gaat mevrouw Caroline de Clercq-Boissevain met haar andere zoon Steven, het huis 'Landzicht' aan de Nieuwesteeg (zoals de Stadhouderslaan toen nog heette) bij het monument (de Naald) bekijken. Er wordt langdurig overlegd met het echtpaar Masteling, die het

huis bezit of beheert, want er is te weinig personeel. Maar er wordt een extra 'meid' aangenomen en het komt rond.

Muggen

Van 3 juli tot 6 augustus duurt het verblijf. Mevrouw De Clercq blijft met een ziek kind

nog achter in Amsterdam. De Clercq zelf reist met de andere kinderen en het kindermeisje in een groot rijtuig, een barouchet, naar 'Landzigt'. Het is snikheet en de paarden kunnen slechts langzaam lopen. De kamers vinden ze echter prachtig en het uitzicht mooi. En vooral de bokken en de bokkenwagen in de keurige stal maken hen enthousiast. Enkele dagen later komt ook mevrouw De Clercq met Kareltye en.... het lorgnet van haar man, dat hij thuis had laten liggen. Toch wordt het geen leuke vakantie. Elke dag regent het en er is vaak onweer, vooral 's nachts, wanneer ook de kleine Thijs, die last heeft van zijn tandjes, de zaak wakker brult. En dan slaat ook nog, vooral 's nachts, 'het heirleger van muggen' toe. Als overdag de plasregens neerstorten leest Willem de Clercq de jongste kinderen voor. Maar als het even kan worden er met de bokkenwagen tochten ondernomen, bijvoorbeeld naar de Soesterberg. Ook wordt een bezoek gebracht aan Josua en Elisabeth Bruyn-de Clercq in Eemnes, zijn nicht, en ontvangen zij bezoek van familieleden Boissevain.

Tegenbezoek

Een bekende Nederlander die op bezoek komt is de Reveil-man en dichter Isaïc da Costa, met zijn zoon Willem. Hij is in Zeist op vakantie en De Clercq en zijn vrouw rijden daarheen met een rijtuigje voor een tegenbezoek. Ondertussen is er nog een vergadering in 'Jan Tabak' bij Naarden over zaken, waarbij ook mr. Floris van Hall aan-

wezig is, de latere minister. Waarschijnlijk gaat het over knoeierijen met geïmporteerde weefsels. Gerrit de Clercq, die zich wat verveelt, gaat rondtrekken bij vrienden en familie in de buurt van Rheden. Gideon van tien jaar wordt op de diligence gezet om bij familie te gaan logeren. Ook De Clercq zelf ontvlucht eind juli twee dagen het natte 'Landzigt' voor een directievergadering en om zijn post op het bureau bij te werken.

Op 6 augustus neemt hij de eerste morgendilgence naar Amsterdam en laat het aan zijn vrouw over om alles in te pakken en met de kinderen en het kindermeisje terug te reizen. Zij arriveren pas 's avonds in Amsterdam.

Herkenbaar

Je krijgt zo een aardig en herkenbaar in-kijkje in het vakantie houden in de negentiende eeuw. Hoe herkenbaar allemaal: die zieke kinderen, die muggen, de uitjes, de oudste zoon die er alleen op uittrekt, vader die druk blijft met zaken, de vergeten bril! Ook toen kende men verregende vakanties. Hoe Hollands!

Hoe het zij, het 'Landzigt' van 1838 moet wel een ruim huis geweest zijn, met uitzicht naar bos en wei. De Praamgracht zal wel voor de muggen gezorgd hebben. Het jaar daarop troffen De Clercq en zijn gezin het gelukkig beter, in Driebergen.

Bron: *Willem de Clercq (1795-1844)* door W.A. de Clercq (kleinzoon), uitgegeven bij De Bataafse Leeuw, te Amsterdam (1999).

DE NIEUW BAARNSE SCHOOL VIERT EEUWFEEST

De Nieuw Baarnse School bestaat dit jaar honderd jaar. Reden om een boek uit te geven, waarin ons onder meer de geschiedenis van deze onderwijsinstelling verteld wordt. Het begon allemaal op 1 september 1908. De ouders van zes kinderen namen het initiatief om een school op te richten en huurden daarvoor juffrouw Jeanne van Rossem in, met de minder flatteuze bijnaam 'de neus'. Er wordt niet duidelijk gemaakt of ze deze bijnaam al had of op deze school kreeg. In 1910 zaten er al twintig kinderen op school, verdeeld over drie klassen. In dat jaar werd ook de N.V. De Nieuwe Baarnsche School opgericht en de aanzet gegeven tot een nieuw schoolgebouw aan de Smutslaan, dat

in het volgende jaar betrokken kon worden. Een beetje school kan niet zonder Latijnse spreuk. Zo ook hier: *Vis temperata fortior*. Het grootste deel van het boek is ingeruimd voor foto's. Daarna komen oud-leerlingen en (oud-)leerkrachten aan het woord. Het boek eindigt met een bloemlezing van gedachten en uitspraken over de volgende honderd jaar. Voor oud-leerlingen en liefhebbers een kleurrijk platenboek. Het boek is te koop in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne, bij drukkerij Bakker en boekhandel Den Boer en kost 25,00 euro.

*De Nieuwe Baarnse School
100 jaar NBS 1908 – 2008*

HONDERD JAAR SV BAARN

De Sport Vereniging Baarn werd in 1908 opgericht. Op die hedendaagse naam zijn ze pas veel later gekomen. In het begin van de twintigste eeuw waren de namen van verenigingen sprekender. Vanaf 20 maart 1908 heette de vereniging Tot Ons Plezier (TOP). Zonder naam voetbalden ze in 1907 al achter de gasfabriek op het veld van 'Sweeris'. Later werd dat 'De Zandkuil', op de hoek van de Kerkhoflaan (nu Acacialaan) en de Fabriekslaan (nu Lindenlaan). In 1915 kwam er een nieuwe, overduidelijke naam: Baarnsche Voetbal Vereniging Baarn.

De samenstellers Ton Mans, Ton Gesgarz, Wil den Henny Bosselaar waren zich ervan bewust dat een echt boek schrijven te tijdrovend zou zijn. Zij hebben zich beperkt tot

een korte geschiedschrijving en er verder een kijk- en knipselboek van gemaakt. Jammer is dat bij de krantenknipsels vaak de data ontbreken. Zo kon ik moeilijk de jaren van wel en wee vaststellen bij de foto's. Die zijn er overigens in overvloed. Voetbalvandalisme blijkt van alle tijden. Waarschijnlijk in 1966 speelde Baarn tegen DOS'01 en verloor. Dat pikten de Baarnse supporters niet. Scheidrechter Van der Molen werd belaagd en uiteindelijk tegen de grond geslagen. De naam Tot Ons Plezier was tijdig gewijzigd. Voor voetballiefhebbers en geschiedvorsers van Baarn en omstreken een interessant boek in A4-formaat met maar liefst 270 pagina's informatie en kost 9,95 euro. *100 jaar S.V. Baarn, Baarn, 2008.*

RAADSEL OPGELOST

In de vorige *Baerne* publiceerden we een foto waarop Baarnaar Gerrit Cozijnsen stond afgebeeld. Onze vraag was of iemand wist waar de foto was genomen. Er kwamen twee reacties. Barbara Kramer wist te melden dat de foto in Arnhem voor Hotel du Soleil was genomen.

Zij verwees naar de website www.gelderlandinbeeld.nl, waarop meerdere foto's van dat hotel zijn te vinden.

De tweede reactie kwam van de dochter van Gerrit Cozijnsen, Geertje Rademaker-Cozijnsen. Ook zij meldde dat de foto in Arnhem was genomen. Zij herinnert zich dat haar vader Gerrit in 1945 naar Arnhem is gegaan om er puin te gaan

ruimen. Die stad was immers bij de bevrijding volledig verwoest. Zij weet dat nog zo goed, omdat ze thuis een lepeltje hadden, waarvan haar moeder zei: 'Dat heeft je vader nog in Arnhem gevonden bij het puinruimen'. Of de hele ploeg of een deel ervan uit Baarn kwam kon mevrouw Rademaker niet zeggen.

Vanuit de Laandwarsstraat zijn ze verhuisd naar Leestraat 18, waar ze nog tien jaar gewoond hebben. Dat haar vader zo 'dreigend' kijkt op de foto kon zij ook wel verklaren. Hij had altijd last van teveel licht in zijn ogen waardoor hij zijn wenkbrauwen omlaag trok.

EEN ZANGKOOR?

Rond deze foto, in bezit van de Historische Kring, zijn enkele vragen. We vermoeden dat het een zangkoor is, maar daarover bestaat geen zekerheid. Over het gebouw op de achtergrond weten we helemaal niets.

Het lijkt erop dat in het midden de dirigent zit. Dat straalt hij wel een beetje uit. Zingen al die mannen mee of is er een aantal bestuursleden bij? Als we ze meetellen, blijkt het een evenwichtig koor: 22 dames tegen 21 heren plus de mannelijke dirigent.

We noemen de mensen van wie we de naam al weten: Op de tweede rij, tweede van links, de heer J. Kuyer met ernaast (derde van links) de heer J. Th. Beuken (? de aantekening achterop de foto is niet goed te lezen). Zittend op de eerste rij

de nichten Gre en Rie van Dijen, vermoedelijk worden de eerste twee van rechts bedoeld, al zijn de notities daar niet duidelijk over.

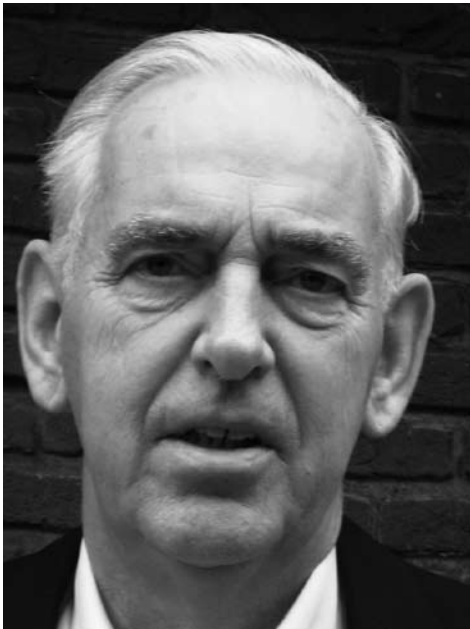
Met vraagtekens wordt nog de datum 24 of 25 maart 1908 genoemd. Dan moet het wel erg mooi weer geweest zijn, zo vroeg in het voorjaar. Gezien de kleding van de dames zijn ze voor 1908 vlot gekleed. De meeste heren dragen nog losse, stijve boorden, maar dat was in 1930 ook nog wel het geval.

Wie kan ons verder helpen met namen, plaats, datum of andere bijzonderheden? En als het een zangkoor was, welke naam had het dan? Reacties graag naar de redactie redactiebaerne@euronet.nl of postbus 130, 3740 AC Baarn
Ari Twigt

MUIZENISSEN VAN EEN BROODVERSIERDER

Op het voormalige bedrijfsterrein van de Koninklijke Muisjesfabriek De Ruijter aan de d'Aulnis de Bourouillaan is de bouw van een aantal fraaie huizen (De Ruijterhof) bijna voltooid. Het vermaarde Baarnse bedrijf ging op in CSM en verdween uit ons dorp. Oud-directeur F. W. Vlek, die er twintig jaar werkzaam was, kijkt hier in gesprek met Jan van de Kraats met genoeg op die periode terug.

Door: Jan van de Kraats

De eerste muisjes

'De eerste muisjes werden in 1860 geproduceerd in de banketbakkerij van de De Ruijter in de Brinkstraat, die naast banket ook muisjes ging maken als broodbeleg. Na eerst nog in een pand aan de Eemnesserweg te hebben gezeten, kon in 1926 het voormalige

meisjespensionaat 'Middenbosch' worden aangekocht, een school op een groot stuk grond aan wat nu de d'Aulnis de Bourouillaan heet. In 1928 werd daar de muisjesfabriek gevestigd. Het gebouw kon worden uitgebreid. Ook bleek het mogelijk het aangrenzende terrein te bebouwen.

Als we praten over muisjes bedoelt de Nederlander geboortemuisjes. De muisjes worden gemaakt van anijszaad, dat afkomstig is uit Turkije en Egypte. Elk muisje is een zaadje. Op maandag werd begonnen met vers anijszaad en het eindproduct was op vrijdag gereed.'

Landelijke bekendheid

'Een klantenkring voor zo'n nieuw product ontstaat niet vanzelf. Baarn was een belangrijk villadorp van Amsterdam. Doordat veel Amsterdamse zakenmensen in Baarn woonden kwamen ze in aanraking met deze lekkernij. Landelijke bekendheid kreeg De Ruijter door de mond tot mondreclame. Hij begon met de productie van witte geboortemuisjes. Later zijn er muisjes met verschillende andere kleuren bijgekomen. Gestamppte

muisjes was een apart product. Met name oudere dames in Baarn bleken hieraan behoefte te hebben. De 'echte' muisjes waren wat te hard voor hun gebit.'

De oorlogsjaren

'De oorlogsjaren 1940-1945 waren voor het bedrijf een lastige periode. Er kon minimaal worden geproduceerd. Toch is het gehele personeel op de loonlijst gebleven. Omdat er nauwelijks jonge mannen (wel veel meisjes en vrouwen en enige oudere mannen) in het bedrijf werkten, was er van tewerkstelling in Duitsland gelukkig geen sprake. De Ruijter heeft altijd goed voor het personeel gezorgd.

Elk personeelslid kreeg maandelijks vijf kilo suiker mee. Die traditie is voortgezet tot de overname door CSM. Het personeel mocht onbeperkt kopen tegen kostprijs. Ook burens en familieleden profiteerden hiervan.'

Andere soorten broodbeleg

'De landelijke naamsbekendheid van De Ruijter is na de oorlogsjaren vooral bevorderd door de overname van enige al bekende bedrijven. In productie kwamen ondermeer chocoladehagel, chocoladevlokken, suikerhagel, vruchtenhagel, anijshagel, anijsblokjes, chocoladepasta en andere soorten broodbeleg. Na verloop van tijd werden alle soorten brood-

beleg in Baarn geproduceerd. Door de uitbreiding van het assortiment ontstond opnieuw ruimtegebrek. Er werd dus aardig wat bijgebouwd. Begin jaren tachtig werd in twee ploegen gewerkt, naderhand zelfs in drie ploegen.'

Last of overlast?

'Natuurlijk ontvingen we wel eens reacties van omwonenden in verband met geluidsoverlast; vooral 's nachts. Eigenlijk was er meer sprake van last dan van overlast. Degenen die nog maar kort in de naaste omgeving woonden maakten vaak als eersten bezwaar. Het meest werd geklaagd over het zware vrachtverkeer.

Per week reden zo'n tachtig tankauto's af en aan. Om die reden is de uitgang van het magazijn verplaatst naar de Dalweg. Ik ben 's nachts nog wel eens gebeld door iemand die wakker werd van de herrie. Toen ik de telefoon opnam kreeg ik te horen: 'U dus nu ook!' Ook kwam het voor dat met een karretje met stalen wielen van het ene gebouw naar het andere werd gereden. Toch toonden veel buurtbewoners zich absoluut toleranter omdat het om een Baarns familiebedrijf ging. Klachten of vragen van burens waren altijd bespreekbaar; er werd serieus op ingegaan. Binnen een half jaar nadat De Ruijter werd overgenomen door CSM, werd het hele fabrieksterrein geasfalteerd.'

Geheimhoudingsplicht

'Met het aantrekken van personeel hebben we nooit moeite gehad. De Ruijter stond bekend als een prettige werkgever, die zorgde voor een gezellige sfeer.

Voor het aanbrengen van een nieuw personeelslid, veelal afkomstig uit familie- of kennissenkring, stond - zodra de geschiktheid was gebleken - een beloning van honderd gulden. Het ging dan om productieve en administratief personeel. Hadden we een vacature voor een vertegenwoordiger, dan moesten we adverteren. Nieuw personeel werd verplicht een verklaring van geheimhouding te tekenen. Vreemden werden niet toegelaten. Wanneer bijvoorbeeld monteurs in de fabriek aan het werk waren, werden bepaalde mededelingen afgedekt. In het arbeidscontract werd vastgelegd dat een concurrentiebeding gold. Personeelsleden die de geheimhoudingsregels hadden geschonden, konden rekenen op een hoge boete. Met name degenen die zich bezig hielden met productontwikkeling. In mijn periode bedroeg het aantal personeelsleden om en nabij de honderd. Zelfs na de verdubbeling van de productie zijn we niet boven dit aantal uitgekomen. Automatisering en uitbesteding van administratief werk heeft daartoe uiteraard bijgedragen. Ook het vervoer werd uitbesteed.'

Weg uit Baarn

'Alles is in het werk gesteld de fabriek

naar het bedrijventerrein in Baarn te verplaatsen. Helaas is dat niet gelukt. De gemeente heeft geen initiatief getoond om De Ruijter voor Baarn te behouden. De gemeente beschikte niet over de benodigde financiële middelen en toonde weinig belangstelling.

Als gevolg van de verplaatsing van het bedrijf begin 2007 ontstonden natuurlijk personeelsproblemen. Die zijn vrij goed opgelost. Ongeveer zestig mensen kregen de aanbieding mee te gaan. Uiteindelijk zijn zo'n vijfendertig mensen overgegaan naar Utrecht, een aantal heeft gesolliciteerd. Mede dank zij de begeleiding van Heinz is een aantal elders ondergebracht en is niemand gedwongen ontslagen.

Als ik terugkijk op mijn 40-jarige werkzame leven, dan steken de twintig jaar bij De Ruijter er met kop en schouders boven uit. Mijn vrouw en ik voelden ons betrokken alsof het ons eigen bedrijf was. De Ruijter is 'mijn kindje'. Van het begin tot het eind heb ik dit werk met veel plezier gedaan.'

Meer over de geschiedenis van dit bedrijf vindt u in het boek *Het versierde brood, 125 jaar P. de Ruijter en Zn.*, in 1985 uitgekomen bij Uitgeverij Waanders in Zwolle. Ook te raadplegen in de bibliotheek van de Oudheidkamer.

Smit & Delen

N O T A R I S S E N

Eemnesserweg 12, postbus 97, 3740 AB Baarn
Telefoon: (035) 541 33 21, telefax (035) 541 81 53
E-mail: notarissen@smit.delen.knb.nl

www.pullman.nl

MyBox

By Pullman

De persoonlijke boxspring

PULLMAN
BEST WESTERN
TECHNOLOGY

PULLMAN
Uitgeslapen!

VEERKAMP
Bed & Linnen

LAANSTRAAT 91 3743 BD
BAARN 035 5413521
WWW.VEERKAMPBAARN.NL

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

u.d. Horst

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

**Uw vloer
op maat bij**

MAAT parket v.o.f.
Zandvoortweg 153
3741 BC Baarn
Telefoon 035 602 36 54
Fax 035 602 38 06

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A. Smulders - de Jong apotheker

**UW GENEESMIDDEL
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apotheekjulius@ezorg.nl

www.apotheekjulius.nl

ERICA

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73

juwelier
van doorm

Brinkstraat 14 - 16 3741 AN Baarn

Tel.: 035 - 5413107 Fax. 035 - 5416963

☆ Al vier generaties lang liefde voor 't vak

EEN KUNSTWERK AAN DE MUUR
vanaf € 15.00 p.mnd.

NU: litho's, zeefdrukken etc. met 30 - 50 % korting
en dan ook nog gebruik maken van de kunstuitleen

kom naar onze galerie of kijk eens op www.galeriedezoeteinval.nl

Galerie De Zoete Inval

Pr. Marielaan 21 Baarn. 035-5412781

open: wo. t/m vr. 9.30-12.00 en 14.00-17.30 uur, zaterdag 10.00-16.00 uur

DE STAMBOOM VAN DE MUIZENFAMILIE DE RUIJTER

Het zal bij weinig mensen bekend zijn dat de familie De Ruijter - oprichters van de Baarnse muisjesfabriek - van oorsprong een Eemnesser familie is. Het gaat om een rooms-katholieke familie, die we in de eerste helft van de 17e eeuw al in Eemnes aantreffen. De grootvader van de stichter van het familiebedrijf De Ruijter vestigde zich rond 1786 vanuit Eemnes in Baarn. Aanvankelijk was de familienaam Ruijter. In Baarn is er op een gegeven moment De Ruijter van gemaakt. In het vervolg van dit artikel wordt de familiegeschiedenis kort behandeld.

Door: Henk van Hees

De historie begint met Willem Cornelisz Ruijter die rond 1610 het levenslicht zag. Van hem is alleen bekend dat hij één zoon had, genaamd Jan Willemsz (ong. 1645-1717). Jan was landbouwer in Eemnes en woonde op een grote boerderij op de locatie Meentweg 51-53. Uit zijn eerste huwelijk zijn geen kinderen bekend. Zijn tweede vrouw baarde hem drie zonen en vier dochters. Eén van de zonen was Willem Janse Ruijter (1684-1727), die drie keer in het huwe-

lijk trad. De tweede vrouw van Willem was Teuntje Aertse, een dochter van Aart Berten en Steffentje Jans. Dit echtpaar was bewoner en eigenaar van de boerderij Meentweg 43 (Mariahoeve). Zodoende kwam schoonzoon Willem Ruijter op deze boerderij terecht, die daarna nog generaties lang in het bezit van de familie Ruijter zou blijven.

Kinderrijk

Uit het eerste huwelijk van Willem is één zoon bekend. Uit het tweede huwelijk zouden vijf zonen en één dochter geboren zijn. Tenslotte kwamen er uit het derde huwelijk ook nog twee zonen, van wie we nu de jongste, Rutger Willems Ruijter (1726-1763) verder volgen. Rutger is vrij jong overleden. Daarom is het niet bekend waar hij in Eemnes gewoond heeft. Het ligt in de lijn der verwachting dat ook hij boer was. Uit zijn eerste huwelijk zijn drie zonen en één dochter geboren. Uit zijn tweede huwelijk zijn drie dochters en twee zonen voortgekomen.

De oudste zoon uit dit tweede huwelijk

Boerderij in de Brinkstraat in Baarn waar Cornelis Rutger de Ruijter in 1860 een banketbakkerszaak begon

was Jacob Ruiter. Zijn eerst vrouw was Petronella Hoefsloot. Haar vader Hendrik Hoefsloot bewoonde de oude boerderij Meentweg 99 bij het Tolletje. Jacob Ruiter nam deze boerderij van zijn schoonvader over. Uit het huwelijk van Jacob en Petronella Hoefsloot is onder anderen een dochter Geertruij (1787-1869) geboren. Ze trouwde met Frans Makker en van haar is een zeer oude portretfoto bewaard gebleven. Geertruij had nog een broer Rutger Ruiter (1786-1858), getrouwd met Rijkje van Eijden (1799-1878). Zij woonden op Wakkerendijk 280 en hadden daar een kruidenierswinkel. Zus Maria Ruiter (1795-1867) uit het tweede huwelijk, trouwde met de Baarnse Jacob Kerkhof en woonde in Muiden.

Gevestigd in Baarn

Jacob Ruiter had één broer en met hem wordt de lijn vervolgd. Die broer heette

Petrus Rutgerse Ruijter (1760-1839) en was veehouder van beroep. Petrus heeft zich na zijn eerste huwelijk in 1786 vanuit Eemnes in Baarn gevestigd. Na zijn tweede huwelijk ging hij in Hoogland wonen. Uit zijn eerste huwelijk zijn drie zonen bekend. De lijn naar de muisjesfabriek loopt verder via Peter de Ruijter, de eerste Baarnaar van de familie (want in 1794 in Baarn geboren en er in 1874 ook gestorven). In deze tijd wordt ook voor het eerst het lidwoord 'de' voor de familienaam geschreven.

Peter was kleermaker van beroep. Hij moet zijn bedrijf in de Brinkstraat in Baarn gehad hebben in huis A 51. Zijn vrouw kwam uit Eemnes en samen kregen ze drie dochters en vier zonen. Deze lijn loopt verder

Cornelis Rutger de Ruijter (1836-1884 de oprichter van de firma De Ruijter in Baarn

met de jongste zoon Cornelis Rutger de Ruijter, die in 1862 trouwt met Petronella Schoonderbeek (1841-1885).

Eigen zaak

Cornelis Rutger werd banketbakker. In zijn jonge jaren werkte hij onder meer bij een confiseur in Utrecht en leerde daar de geheimen kennen van het maken van geboortemuisjes.

In 1860 startte Cornelis Rutger een eigen zaak annex bedrijfje. Zijn vader Peter de Ruijter richtte deze zaak voor hem in in het voorhuis van de voormalige boerderij Brinkstraat nr. C108. De geboortemuisjes van Cornelis kregen al snel grote bekendheid. In 1883 kreeg De Ruijter het predikaat Hofleverancier.

Cornelis Rutger en zijn vrouw Petronella kregen tien kinderen: vijf dochters en vijf zonen. Van deze kinderen zijn er vijf jong gestorven. De oudste zoon Petrus (Piet) de Ruijter (1863-1938) nam het familiebedrijf op 18-jarige leeftijd van zijn vader over:

Piet de Ruijter trouwde in 1896 met Maria Adriana Walraven afkomstig uit een zakenmilieu in Den Helder. Zij bracht allerlei vernieuwingen. De banketbakkerszaak kreeg een grondige verandering en werd uitgebreid met een tearoom. Zij gaf ook de aanzet tot het verpakken van de muisjes in luxe blikjes. Veel later ontwierp ze het handelsmerk van De Ruijter: 'het silhouet van een moeder en kind'.

Piet gaat, Cees komt

Piet trok zich in 1915 terug uit de zaak. De banketbakkerszaak werd zes jaar

Geertruij Ruijter (1787-1869) gehuwd met Frans Makker. Eén van de oudste Eemnesser foto's gemaakt circa 1865

lang waargenomen door Jac. Kieft, die daarna het bedrijf overnam. De zoons van Piet gingen het meer zoeken in de fabrieksmatige bereiding van de succesproducten: de roze en witte en gestampte muisjes.

Vader Piet verhuisde met het gezin naar Villa Rustoord aan de Zandvoortweg in Baarn, waar hij het rustiger aan ging doen en zich vooral inzette voor het Baarnse RK kerkkoor.

Uit het huwelijk van Petrus de Ruijter en Maria Adriana Walraven zijn drie dochters en drie zonen geboren. De lijn

De winkel van De Ruijter in de Brinkstraat in Baarn rond 1900

wordt hier vervolgd met de oudste zoon Cornelis (Cees) de Ruijter (1903-1968). Na zijn schooltijd ging Cees werken bij een grossier in levensmiddelen, de firma Pastoors. Hij had geen ambitie om de banketbakkerszaak van zijn vader voort te zetten. Wel kreeg hij steeds meer belangstelling voor de fabricage van de muisjes.

Einde van een tijdperk

Tegenover de banketbakkerszaak in de Brinkstraat hebben zijn vader en broer Piet nog enige tijd op kleine schaal muisjes gemaakt. Toen Cees ook mee ging werken, werd deze huisvesting al gauw te klein, waarna men in 1927 verhuisde naar een pand aan de Eemnesserweg in Baarn. Cees had in 1926 al een voormalig meis-

Petrus de Ruijter (1863-1938) leidde de firma De Ruijter van 1884 tot 1915

jespensionaat gekocht aan de d'Aulnis de Bourouilllaan. Daar werd in 1928 de muisjesfabriek gevestigd. Cees bracht het bedrijf tot grote bloei.

In de periode 1940-1945, de oorlogsjaren, stagneerde de groei van het bedrijf en in 1944 kwam de productie zelfs helemaal stil te liggen. Maar na de oorlog zette een enorme groei door. Na de dood van Cees de Ruijter in 1968 werd hij als algemeen directeur opgevolgd door zijn zoon W.P.C. de Ruijter. Eind 1983 werd bekend gemaakt dat De Ruijter Holding B.V. in handen van de CSM was overgegaan. W.P.C. de Ruijter trok zich terug als algemeen directeur en zo kwam na 123 jaar een einde

Cornelis de Ruijter (1903-1968) bracht het bedrijf De Ruijter tot grote bloei

aan het tijdperk van de familie De Ruijter bij dit bedrijf.

Bronnen:

Lüschen, Piet, *Baarn en haar middenstand 1920-1950*, Uitgeverij De Baarnsche Courant, 2006
"Van een eerste klas Nederlands banketbakkersbedrijf tot internationaal brood-, ijs- en taartversierder. De geschiedenis van een Baarns familiebedrijf". In: *De Baarnsche Courant*, 25 februari 1985

De Boer e.a., *Eemnessers door de eeuwen heen*. Eemnes, 2002.

Dit is een bewerking van een artikel dat eerder is verschenen in het tijdschrift van de Historische Kring Eemnes (2-2008)

EXCURSIE NAAR AMSTERDAM

Bezoek aan de OBA en 'De Bazel'

Op zaterdag 20 september staan 22 mensen om negen uur bij het NS-station. Klaar om af te reizen naar Amsterdam. Op het programma stond een bezoek aan de 'OBA' (Openbare Bibliotheek Amsterdam) en 'De Bazel', een streng ogend gebouw dat tegenwoordig het Amsterdamse Gemeentearchief huisvest.

Door: Ineke Roskamp

Bibliotheek

De rondleiding in de bibliotheek start na de koffie en een half uur durende film over de ontstaansgeschiedenis op de zevende etage. De film laat zien hoe, in nauw overleg met rijksbouwmeester Jo Coenen, de open uitstraling met veel uitzicht op de stad en het Centraal Station werd verkregen. De bibliotheek vormt een onderdeel van het te bebouwen Oosterdokseiland. In drie jaar tijd werd de bouw verwezenlijkt, waarna op 07.07.2007 de opening werd verricht.

Op de zevende etage bevinden zich het theater – met 270 zitplaatsen – en het restaurant. De overige zes etages staan vol met boekenkasten of grote bakken met gigantisch veel uitleen cd's. Wat opvalt zijn de vele internetplekken op iedere verdieping. Eén van de mooiste plekken is de etage (-1) waar alle kinderboeken, en cd's te vinden zijn. Ook is er een klein theatertje. Alles is gerangschikt in rondlopende kasten, met in het midden een leesmogelijkheid inclusief computer. Verder vallen de grote rode stoelen op.

Door het open karakter van de bibliotheek lenen alle verdiepingen zich uitstekend als

ontmoetingsplek.

Na een rondleiding van zo'n twee uur kwam een ieder weer in het restaurant op de zevende etage terug, waar (voor eigen rekening) de lunch werd gebruikt en van het uitzicht genoten kon worden.

Gemeentearchief

Het tweede bezoek is aan het imposante gebouw 'De Bazel', oorspronkelijk 'De Spekkoek' genoemd. Een somber ogend gebouw, ontworpen door architect Karel de Bazel, gebouwd tussen 1919 en 1926 als hoofdkantoor voor de Nederlandsche Handel-Maatschappij (NHM), gelegen aan de Vijzelstraat. Daarna zat ABN Amro er (tot 1999) in. Na grondige renovatie werd in augustus 2007 het Gemeentearchief in het gebouw ondergebracht.

De entree is zeer somber en erg klein. Maar wanneer je door een draaideur bent, beland je in een immens grote hoge witte hal, op de tiende verdieping afgesloten door een glazen dak. Boven de tweede etage werd door de praktische medeontwerper A.L.van Gendt, een glazen tussenplafond aangebracht (hield de warmte beneden). Karel de Bazel hing de theosofie leer aan:

universele harmonie in een gebouw. In 'De Bazel' terug te vinden in aankleding en afwerking met onder meer vierkante kruizen in plafonds, vloeren en roosters; de zandloper verwerkt in alle schitterende eikenhouten lambriseringen.

De rondleiding start in de Koningskamer op de derde etage, eerbetoon aan Koning Willem I omdat hij de NHM in 1824 had opgericht. De kamer ligt in het midden van de heel lange gang, aan weerskanten zetelden de mindere goden. Lager op de tweede etage, ook dat verschil moet er zijn, bevindt zich de Presidentskamer. Iets minder fraai, maar nog altijd een plaatje.

Wat opvalt in de kamers en gangen zijn de - mooi afgewerkte - ronde gaten boven in de wanden. Ook een idee van architect Van Gendt, bestemd voor de luchtverversing in het gebouw. Het prachtige, door glas in lood ramen verlichte, trappenhuis brengt ons weer op de begane grond.

Na een dankwoord aan de drie organisatoren Cees Roodnat, Dick Alink en Wim Oudendorp voor de geweldige dag, ging ieder om 18.00 uur voldaan zijns weegs.

WANDELEND IN KONINKLIJKE BOSSEN...

Jan Altenburg, directeur van Paleis Soestdijk publiceerde op de voorpagina van de *Baarnsche Courant* in oktober een artikel onder de kop 'Wandelend in koninklijke bossen'. Daarin liet hij doorschemeren dat Paleis Soestdijk in de toekomst het beste dienst kan gaan doen als hotel voor hoge functionarissen, net als het Haga Slott bij Stockholm. Thera Coppens schreef daarop een reactie.

Door: Thera Coppens

Wandelend in koninklijke bossen geniet ik - net als de directeur van Paleis Soestdijk - van de steeds wisselende natuur. En dan hoop ik Jan Altenburg eens tegen te komen. Dan zou ik hem vertellen, dat ik zijn stukje in de *Baarnsche Courant* gelezen heb. En dat ik blij ben, dat hij overtuigd is van het belang om Paleis Soestdijk met alle bijgebouwen en het landgoed als eenheid te bewaren. Als we dan aan de rand van het weiland bij het chaletje van Wilhelmina zijn gekomen, zou ik hem wijzen op een wit boerderijtje, met een dak van stro. Daar speelde prinses Sophie als meisje van tien jaar boerinetje. Haar leven en werken kunnen belangrijke aanwijzingen geven over de toekomstige functie van het paleis.

Erfenis van Goethe

Sophie was een dochter van kroonprins Willem, de latere koning Willem II (die van de Naald van Waterloo). Als 18-jarige werd ze uitgehuwelijkt aan haar neef kroonprins Carl Alexander van Saksen-Weimar-Eisenach. Het was maar een klein groother-

togdommetje, waarin ze belandde. Maar als *Musenhof* stak het alle omringende rijken naar de kroon. In Weimar leefden ooit de dichters Wieland, Herder, Schiller en Johann Wolfgang von Goethe. Dat gaf het stadje een artistiek aureool en Sophie zette zich de rest van haar leven in om die faam te bewaren. Nadat de laatste kleinzoon van Goethe kinderloos was gestorven, liet hij per testament de hele literaire erfenis van zijn grootvader na aan de

Medio 2009 kan het kabinet dan een besluiten nemen over de definitieve bestemming

inmiddels 61-jarige groothertogin Sophie. Dat was een grote schok en teleurstelling voor de koningen en keizers die op het puntje van hun troon zaten in de hoop die schatten zelf te verwerven. Sophie zag onmiddellijk in hoe belangrijk het was om alle documenten van Goethe, zijn bibliotheek, zijn huis en de complete inboedel voor Weimar te bewaren. Bij de entree van het Goethehuis wordt de bezoeker verwelkomd door het woord SALVE dat hij zelf in de vloer liet aanbrengen. Sophie heeft Goethe's verzameld werk in 143 delen uitgeven. Ze betaalde zelf de bouw van een archiefgebouw op een heuvel aan

de Ilm. Ze maakte van Goethe's huis aan het Frauenplan een museum waarin geen voorwerp ontbrak. Ze vervulde haar rol zo voorbeeldig, dat ook de erfgenamen van Schiller haar het werk van hun beroemde voorvader toevertrouwden. Dankzij Sophie bleef de roem van Weimar bewaard.

Sprekend verleden

Het stadje heeft anno 2008 nauwelijks nog fabrieken, de landbouw stelt weinig voor. Het leeft nu helemaal van de bloeiende toeristenindustrie. Jaarlijks komen vele duizenden bezoekers naar Weimar om het museum in het huis van Goethe te bezoeken, om het groothertogelijk slot te zien. Het is prachtig gerestaureerd en doet nu dienst als museum. In het Goethe-Schiller archief is juist een tentoonstelling te zien

over de bouw van het archief door 'onze' Sophie. Ze overleed diep betreurd in 1897 en werd naast Goethe begraven. Heel Weimar inclusief de hotels en restaurants, de theaters, de musea, het toerismebureau, de winkels en markten zijn haar nog altijd dankbaar. Ze redde het verleden door de nalatenschap als eenheid te bewaren.

Ik denk dat Jan Altenburg zich Sophie's werken ter harte moet nemen. Haar aanpak van het verleden kan Soestdijk redden; álles wat in Baarn aan het vorstelijke verleden herinnert kan dan in stijl worden bewaard en bijeen gehouden. Daarbij staat het paleis voorop: dat is de kern van het historische verhaal. Dat kan niet anders dan een museum worden, dat het rijke verleden laat spreken.

Haga Slott

Vormt het succesvolle werk van prinses Sophie niet een veel mooier voorbeeld voor Jan Altenburg dan het Haga Slott in de omgeving van Stockholm, dat hij nu als model dreigt te nemen? Het ooit Koninklijke Haga Slott is in gebruik als hotel 'voor belangrijke gasten van de regering' zoals hij in zijn stukje schreef. Als dát lot ons Paleis Soestdijk wacht, is het gauw afgelopen met de aantrekkingskracht van Baarn. Het dorp zal niet kunnen profiteren van z'n rijke erfgoed dat er nu nog ongeschonden ligt, als een grote schat voor heden en toekomst. Als we het voorbeeld van het Haga Slott volgen dan hebben we over tien jaar alleen nog mooie bossen waarin een hotel ligt voor belangrijke mensen. Ons land heeft zoveel mooie bossen en zoveel luxe hotels. Dus waarom zouden de toeristen naar Baarn komen om

daar te wandelen? Paleis Soestdijk is dan al lang verminkt door liftkokers en toiletblokken, door slaapkamers met luxe baden, balies, fitnessrooms en sauna's.

Als de natuur mishandeld wordt herstelt zij zich na verloop van tijd: omgekapte bomen gaan weer groeien, bloemen, struiken en vogels keren terug. Maar een paleis kan zichzelf niet herstellen. Dat is voorgoed verloren als we er hoteliers hun gang laten gaan.

Vorstelijke bestemming

Paleis Soestdijk wacht bleek wegge-

trokken in het landschap tot er einde komt aan die bedreiging. 'Maar een museum... hoe komen we dan aan een collectie?', zal Jan Altenburg, die zich terdege liet informeren over alle mogelijkheden voor het

paleis, zich misschien hardop afvragen. En ik zou hem aanraden eens te denken aan de lege Nieuwe kerk in Amsterdam, aan de Hermitage aan de Amstel en aan Het Loo, allemaal niet bestaande musea die binnen tien jaar een begrip werden. Zet er een sterke manager aan het hoofd met liefde voor kunst en historie,

dan brengen collectioneurs en depots graag hun schatten onder het dak van Paleis Soestdijk. Een vorstelijke bestemming in koninklijke bossen. En Sophie zou postuum trots zijn, omdat haar moedige voorbeeld in Weimar navol-

ging vond op haar geliefde Soestdijk. SALVE Soestdijk.

Meer informatie is te vinden op www.vrom.nl/rijksgebouwendienst/ onder het kopje projecten.

Deze zomer heeft het kabinet zich uitgesproken over een aantal uitgangspunten en kaders voor de nieuwe bestemming van Paleis Soestdijk. Zo ligt het in de bedoeling dat de staat eigenaar blijft, maar dat er voor de exploitatie wel wordt samengewerkt met private partijen. Ook vindt het kabinet het belangrijk dat het paleis en de tuinen/parken op de een of andere manier ook een publieke bestemming krijgen/houden. Opties als een casino of een beautycentrum worden niet passend gevonden. Een wetenschappelijk instituut, een state-guest-house of topmanagementinstituut zijn wel denkbaar. Kernbegrippen zijn: waardigheid, verbondenheid, historie, cultuur en 'van ons'.

Voorbeelden

Paleisdirecteur Altenburg laat doorschemeren dat hij de functie die het Haga Slott in de buurt van Stockholm heeft, ook voor Paleis Soestdijk aantrekkelijk vindt. Het Haga Slott wordt genoemd in een studie van bureau Artilaw naar nieuwe bestemmingen van koninklijk erfgoed in Europa. Er zijn vier locaties bestudeerd: Kurfürstliches Schloss Koblenz (Duitsland), Gustav III Paviljong (Haga Slott) (Zweden), Kensington Palace en Osborne House (beide in Groot-Brittannië). Conclusie is dat de vier locaties op onderdelen vergelijkbaar zijn met Paleis Soestdijk. Zo is Zweden interessant vanwege de ruimtelijke context: het Gustav III Paviljong ligt in het Haga Park en dit park fungeert al een 'groenbuffer' voor de stad Stockholm met verschillende paviljoens, waarin musea, scholen en een opleidingsinstituut gevestigd zijn. Het Haga Slott is deels opengesteld voor het publiek en deels in gebruik als verblijf voor belangrijke gasten. Osborne House is deels museum en deels ingericht als kantoor, terwijl de tuin is opengesteld. Kensington Palace bevat afgesloten kantoorvertrekken en vertrekken die als museum zijn te bezoeken. Slot Koblenz tenslotte wordt verbouwd om er congressen en evenementen te organiseren.

Planning

Het is de bedoeling om in het voorjaar 2009 een aantal bestemmingsopties voor te leggen aan het kabinet, waarna de meest kansrijke vervolgens worden uitgewerkt in businesscases (al dan niet samen met private partners). Medio 2009 kan het kabinet dan een besluiten nemen over de definitieve bestemming. In het voorjaar van 2011 zou met de werkzaamheden aan het paleis kunnen worden gestart. (CdZ)

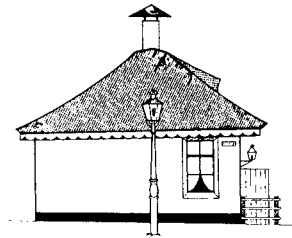

Haga Slott. Fotograaf: Robert Eriksson

VERENIGINGSNIEUWS

Nieuwjaarsreceptie

Op **vrijdag 9 januari** vindt de traditionele **nieuwjaarsreceptie** van de Historische Kring plaats. Van 16.00 tot 18.00 uur in de bekende ruimte onder de bibliotheek, Hoofdstraat 1 (bereikbaar via trap of lift door de kinderbibliotheek). De uitwisseling van goede wensen zal vergezeld gaan van een hapje en een drankje.

Jubileumreceptie

2009 wordt een bijzonder jaar voor onze vereniging. De Historische Kring bestaat dan namelijk 35 jaar en er wordt op verschillende manieren aandacht besteed aan dit lustrum.

Een activiteit waar iedereen nu al van harte voor is uitgenodigd, is de **jubileumreceptie**, die op **zaterdag 28 maart** van 14.00 tot 17.00 uur wordt gehouden. Ook deze bijeenkomst zal plaatsvinden in onze ruimte onder de bibliotheek. Tijdens deze receptie zullen er ook enkele bijzondere gebeurtenissen plaatsvinden. Het bestuur hoopt van harte dat u in de gelegenheid zult zijn om elkaar geluk te wensen met het voortbestaan van deze historische vereniging waar velen veel van hun vrije tijd in steken.

Penningmeester gezocht

Onze penningmeester mevr. I. Roskamp heeft de wens te kennen gegeven na 9 jaar haar werkzaamheden te willen beëindigen. Het bestuur zoekt dus een nieuwe penningmeester. Heeft u daarvoor interesse en enige kennis van boekhouden en kunt u met een computer omgaan, meldt u zich dan voor meer informatie bij: Mevr. I. Roskamp, Spoorstraat 7,3743 EG, Tel.: 5423483 te Baarn.

Aanwinsten bibliotheek

- *De kerk in het midden. Zes eeuwen katholiek Eemnes*, Eemnes 1987
- *Oude ansichten uit Eemnes*, Zaltbommel 1974/75
- *Eemnes waar ik woon*, Eemnes 2006
- *De oorlog van Esmée van Eeghen*, Amsterdam z.j.
- *Open Monumentendag 2008 gemeente Baarn*, Baarn 2008
- *Johannes Mol, predikant en fabrikant (Loosdrechts porcelein)*, Zaltbommel 1974

- *Nieuwe Baarnse School 1908-2008*, Baarn 2008
- *Baarn zoals het was*, Alkmaar/Baarn 1996
- *Flitsen uit de Baarnse kerkgeschiedenis*, Baarn 1991
- *Erfgooiers, wie waren dat toch?*, Hilversum 2008
- *De natuur is ook maar een mens*, Baarn 2008
- *Repetorium van de stadsrechten van Nederland*, Den Haag 2005
- *Een kabinet van Gooi- en Eemland*, Bussum 1973
- *Cultuurhistorie aan het Eemmeer*, Bunschoten z.j.

Aanwinsten Oudheidkamer

- Cd-rom over kamp Amersfoort
- Catalogus over Baarns Kunstbezit
- Ingelijste, gezandstraalde ruit, afkomstig uit het Belastingkantoor
- Dvd 'Het grootste staatsbezoek aller tijden'
- Diploma voortuinen keuring 1949 Kon. Ned. Mij voor Tuinbouw en Plantkunde
- Drie plakboeken met diverse onderwerpen
- Programma van 'Spel v.d. Jeugd' opvoering t.g.v. 50 jr regeringsjubileum Koningin Wilhelmina
- Plattegrond Baarn
- Koperen haardketel
- Koperen petroleum lamp
- Drie dameshemden van katoen met kant
- Programma van dankdienst op 6 mei 1945 voor de bevrijding

Historische Kring Baerne

Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377
e-mail:
hist.kringbaerne@zonnet.nl
Internet:
www.home.zonnet.nl/
hist.kringbaerne

Ereleden

J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet
H. Bronkhorst †
mr. C.C.M. Collard †
P.H. Kuijt-Smit

Voorzitter

T. Stein
Uytenbosch 22
3743 JD Baarn
tel. (035) 5420725

Algemeen Secretaris

J. Veldhuysen-Hogenaar
Pr.Hendriklaan 30
3743 KB Baarn
tel. (035) 5430479

Penningmeester

G.B. Roskamp-Nijenhuis
Spoorstraat 7
3743 EG Baarn
tel. (035) 5423483

Overige bestuursleden

A.F.N. Mascini
tel. (035) 5426102
P.H. Feitz

tel. (035) 5414794

Werkgroep Oudheidkamer

Vacature
tel. (tijdelijk) (035) 5430479

Werkgroep Oude Begraafplaats

M.M.D. Karssemeijer
tel. (035) 5417922

Werkgroep Archeologie

J.W.A.A. van der Laan
De Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Baerne

A. Twigt
Stationsweg 51
3743 EM Baarn
tel. (035) 5415314

Ledenadministratie

H.J. Kroon
Drakenburgerweg 27
3741 GK Baarn
tel. (035) 5413001

Redactie Baerne

F.J. Booy
C. Roodnat
A. Twigt
C.L. de Zwart

**Bezoekadres en bezoektijden
Oudheidkamer**

Hoofdstraat 1 Baarn.
Ingang via de bibliotheek, lift naar
jeugdbibliotheek. Op woensdagen
van 14.00 tot 16.00 uur en op
zaterdagen van 11.00 tot 13.00
uur. Voor informatie of een afspraak
kunt u tijdens openingsuren bellen
met (035) 5430377 of een e-mail
sturen: hist.kringbaerne@zonnet.nl

Contributie

Per adres: minimaal € 14,- per jaar
Historische Kring Baerne mag
zich sinds 1 januari 2008 van de
Belastingdienst tooien met het
predicaat ANBI, dat staat voor Al-
gemeen Nut Beogende Instelling.

Verzendkosten buiten Baarn

Bij betaling van de contributie
a.u.b. uw vrijwillige bijdrage in de
verzendkosten overmaken.
Postbankrek.nr.: 41.92.133
Losse verkoop *Baerne*: € 2,50
Verkrijgbaar bij:
Boekhandel Den Boer, Laanstraat 69,
Baarn en de VVV/ANWB, Brinkstraat
12, Baarn

E-mail redactie:

redactiebaerne@euronet.nl

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Het tijdschrift *Baerne* komt mede tot stand door BakkerBaarn